

WILHELM, &c. Alfoo tot Onser kenniffe gekoomen is, dat sommige Koopluiden, soo Uitheemsche als Ingezeeten deeser Landen, alle listigheid gebruiken omme uit de selve Landen te vervoeren, ende de Vyanden aan te brengen verscheide Specien van Provianden ende Victuailen, als Vifch, Haring, Booter ende Kaas, contrarie alle Ordonnantien ende Onsen Verbod, daar door die Landen niet alleenlijk van de selve Victuaille en proviand worden ontbloot, maar de Vyanden gestyft, en de Vrunden van haare gewoonlijke en gebruikelijke toevoeringe gefrufreert, als klaarlijken gebleeken is, dat eenige Koopluiden soekende alle haare singuliere proffyt ende winste, onder dexel van Paspoorten ende Saufconduiten de Vyanden toegevoert hebben gehad het gunt haarluiden tot de Vrunden behoef ende nooddrift van de voorschreeve Koopmanschappen ende Victuaille geoorlooft ende toegelaaten was; hebben Wy daaromme ende omme met de Nagebuuren Onse Vrunden alle Handelinghe ende Traffycquen te beeter te continueeren tot het gemeene welvaaren, hier op gehad het advis van de Staaten des Lands ende Graaffchappe van Holland, geordonneert ende gebooden ordonneeren ende gebieden by deesen, dat van nu voortaan alle Koopmanschappe en vertieringe van de voorsz Victuaille, van gefouten of gedroogde Vifch, als Haaring, Booter ende Kaas, gedaan en gefiet sal worden in handen van seekere Commissarissen van weegen de Staaten van den Lande, in elk van de Steeden, en Vlekken voor Steeden gereekent, te verkiesen ende te stellen, dewelke alleen de voorschreeve Victuaille in het gros sellen moogen koopen ende verkoopen, omme buiten den Lande van Holland gesleeten ende wederomme verkogt te worden, daar ende alfoo het haarluiden Instructie, die sy daar af hebben sellen, het selve sal vermelden, ende ook geauthoriseert sellen zyn met goede kenniffe van saaken, tot de uitvoeringe van der selver Waaren ende Victuaille van haarluiden gekogt, te geeven volkoomen Licent van Passpoort ende Oorlof onder haare Signatuure en Zegel van de Steeden, dewelke Wy willen alomme by Onse Lieutenanten, Capiteinen, Officieren ende allen anderen daar des noodig zy, te sellen strekken ende van fulken kragt ofte waarde gehouden te worden, als of die van Ons waaren verleent, sonder dat iemant anders, wie hy zy, de voorschreeve Koopmanschap in Holland sal moogen exerceeren, doen of eenigzints hun onderwinden, ten waare by weete en bevel van de voornoemde Commissarissen elks in den sijnen, ende uitgeseid het gunt van de voorschreeve Victuaille by iemant gekogt mag worden tot sijnen eigen behoef, ofte om wederom in het klein binnen Holland verkogt ende uitgesleeten te worden, sonder fraude daar inne te gebruiken, alles op poene soo wel voor den Kooper als Verkooper, die bevonden sellen worden Contraventeurs van deesen, te verbeuren elks t'elken reise honderd Goude Realen, de eene helft tot proffyte van den Officier, ende de andere helft tot proffyte van den Aanbrenger, ende daarenbooven gestraft te worden aan haar Lyf na gelegenheid der saaken, en dit alles by provisie, en tot anders geordonneert sal zyn; en ten einde het inhouden van deesen wel volkoomelijck onderhouden ende geobserved mag worden, en niemant daar van ignorantie en mag pretendeeren, soo lasten en ordonneeren Wy U, het inhouden van deesen te verkondigen en

*Placaat,
houdende ver-
bod van den
uitvoer van
Victuaille ende
Proviand naar
de Vyanden.*

publiceeren alomme binnen de Steeden en Vlekken van Holland, Ons toegedaan zynde, en daar men gewoonlijk is uitroepinge en publicatie te doen; beveelende voorts alle alle Capiteinen, Lieutenanten, Officieren, Justicieren, Dienaren, ende Onderzaaten der Koninglijke Majesteit, hun na het inhouden van deesen te reguleeren, sonder daar inne te doen ofte te laten geschieden eenig hinder, faveur, gunste, dissimulatie ofte verdrag.

Gegeeven tot Delft, onder Onsen Zeegel hier op gedrukt in Placaate, den vyftienden December des jaars 1572.

Ondergeteekent,

Gulllaume de Nassau.

Op de plyke stond geschreeven,
By myn Heere den Prince,
Geteekent,

N. Bruninck.

*Placaaten van den jaare vyftien
honderd drie en seeventig.*

Placaat teegens het reifen van de Rogge ende andere Graanen, &c.

17

WILHELM, &c. Den eersten geswooren Exploictier van de Kamer van den Raade hier op versogt, Saluit. Alsoo tot Onser kennisse gekoomen is, dat alhier in Holland veel ende verscheide Koopluiden zyn, die daagelijks arbeiden ende practiseeren, de Rogge ende het Koorn, staande tot seer grooten ende hoogen prys, nog meerder te doen ryfen ende op te jaagen, omme haar singulier profyt, tot groot verdriet en jammer van de schaamele Ingezeetenen van Holland, die booven de grote dierte van de voornoemde Rogge ende andere Graanen, met veel ende diverse lasten van Soldaaten ende Krygsluiden, ende andere inconvenienten, die uit den Oorlog volgen ende opkoomen, gequelt ende getravailleert worden, ende men daaromme de schaamele Ingezeetenen van Holland, met alle behoorlijke middelen ende remedien behoort te succurreeren ende te helpen, ende teegens de voorschreeve onbehoorlijke ryfinge te voorsien: Soo hebben Wy by advis ende deliberatie van die van den Raade, ende Staaten van Holland gestatueert ende geordonneert, statueeren ende ordonneeren, dat niemand, wie hy zy, van nu voortaan tot Paasschen toekomende een Last van de alderbeste Vlaamsche Rogge hooger sal moogen verkoopen dan tagtig Goudguldens, de hoeden en fakken na advenant, op poene soo wie bevonden werd contrarie dien te doen, verliesen sal de voorschreeve Rogge ofte waardye van dien: Verbieden voorts dat niemand, wie hy zy, eenig binnenlands alhier gewasschen Koorn sal moogen koopen, om het selve weder te verkoopen, uitgesondert dat uit Zeeland ende Overmaas komt; ende dat voorts niemand eenig hard Koorn sal moogen verbrouwen, ten waare het selve sulks bedurven waare, dat het selve niet en soude dienen om te bakken, het welke staan sal tot discretie van de Commissariissen daar toe te ordonneeren, die daar van de kennisse hebben sullen, ende dit al op de verbeurte van het selve Koorn, ofte de waardye van dien, daar van een derdendeel koomen sal tot profyte van de Koninglijke Majesteit, een derdendeel tot profyte van den Officier, ende het derde derdendeel tot profyte van den Aanbrenger: Ende ten einde niemand van deese Ordonnantie eenige ignorantie